

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****DOM**
2014-08-27
Meddelad i
LinköpingMål nr
3695-14
Enhet 2**SÖKANDE**Visera AB, 556682-5211
Roxtorpsgatan 16 B
582 73 Linköping**MOTPART**Upphandlingscenter, Kommunalförbundet Fjärde storstadsregionen
581 81 Linköping**SAKEN**

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har skett.

Dok.Id 176593

Postadress Box 406 581 04 Linköping	Besöksadress Brigadgatan 3	Telefon 013-25 11 00 E-post: forvaltningsrattenilinkoping@dom.se	Telefax 013-25 11 40	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Upphandlingscenter genomför upphandling av ramavtal avseende kvalitetskontroller inom städ med beteckning *UH-2013-438* (upphandlingen). Upphandlingen genomfördes initialt med ett förenklat förfarande, men efter att det konstaterats att inget av de inkomna anbuden kunde antas fattades beslut om att, som det får förstås, övergå till en direktupphandling enligt 15 kap. 3 § andra meningen LOU. Tilldelningsgrund är lägsta anbudspris. Myndigheterna har, efter att förhandling skett med samtliga anbudsgivare som inkommit med anbud i upphandlingen, i tilldelningsbeslut antagit anbud lämnat av Borago AB (Borago).

Visera AB (Visera) ansöker nu om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att en ny utvärdering genomförs där i första hand bolagets anbud beaktas och i andra hand Boragos anbud förkastas.

Upphandlingscenter motsätter sig bifall till ansökan.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS ANFÖRT

Visera

Viseras anbud uppfyller samtliga kvalificeringskrav

Viseras anbud förkastades med motiveringen att bolagets anbud inte uppfyllde skall-kravet i förfrågningsunderlagets punkt 4.0 *Anbudsgivarens kvalitetskontrollanter*. Av punkt 4.0 framgår att kvalitetskontrollanterna ska ha dokumenterad erfarenhet av att utföra besiktningar, kvalitetskontroller och utredningar av hur privata städentreprenörer eller kommunal egenregi utfört städuppdrag gällande lokalvård av inomhusmiljön i förskolor

och andra skolor i förhållande till avtalad eller på annat sätt överenskommen städkvalitet.

Upphandlingscenter har diskvalificerat kvalitetskontrollen av de lokaler som nyttjas av Stockholms Dramatiska Högskola och förvaltas av Vasakronan AB. Det framgår ingenstans under punkten 4.0 att skolorna ska förvalta fastigheterna i vilka städningen kontrolleras eller vara ensamman om att nyttja lokalerna. Det är dessutom mycket ovanligt att skolor själva förvaltar fastigheterna i vilka verksamheten bedrivs. Många skolor hyr även ut delar av sina lokaler, såsom t.ex. samlingslokaler och gymnastiksal, till allmänheten efter skoltid vilket innebär att dessa objekt i enlighet med Upphandlingscenters tolkning inte kan åberopas för att styrka kvalitetskontrollanternas erfarenhet.

Av skall-kravet i punkt 4.0 framgår att kvalitetskontrollerna ska avse lokalvård av inomhusmiljö. Inomhusmiljö är ett samlingsbegrepp för alla de fysiska faktorer som påverkar människor inomhus. Aktuell diskvalificerad kvalitetskontroll omfattar inomhusmiljön i lokaler som nyttjas av Stockholms Dramatiska Högskola. Kvalitetskontrollen visar tydligt att kontroll har genomförts av hur städuppdrag har utförts i lokalerna hiss, entréer, pentryn, kontorshotell, korridorer och hygienutrymmen som en skola nyttjar i förhållande till avtalad städkvalitet. Visera hävdar att dessa lokaltyper återfinns på en skola. Den omständigheten att det även finns andra som nyttjar dessa lokaler är inget som regleras i skall-kravet. Visera har i sitt anbud lämnat korrekta uppgifter.

Vad gäller Upphandlingscenters bedömning att Viseras referensrapporter inte uppfyller skall-kravet i avsnitt 2 under punkten 4.0 avseende identifiering av följdskador så bestrids detta av Visera. Att Visera har identifierat följdskador kan bland annat utläsas av följande exempel. Av rapport daterad den 26 november 2013 framgår att "På golvet finns dammpartiklar. Vid

närmare kontroll visar det sig att den polish som används vid golvvård inte sitter fast utan släpper vid nötning och mekaniskt slitage”. Vidare kan i rapport daterad den 11 februari 2014 utläsas att ”Besiktiga ovan skolor med anledning av att golv upplevs svårstädade och att de har tydliga märken efter nötning och mekaniskt slitage”. Mot bakgrund av detta anser inte Visera att anbuden har behandlats lika.

Visera har aldrig hävdats att den diskvalificerade kvalitetskontrollen avseende Stockholms Dramatiska Högskola skulle innehålla skolsalar, matsalar och dylikt. Beträffande golvmaterial så har trapphus och korridorer ofta sten stengolv medan matsalar och skolsalar oftast har plast-eller linoleumgolv. Kvalitetskontrollen omfattar kontroll av städuppdrag utförda på båda dessa golvmaterial. Vid rengöring av dessa typer av golv används samma städteknik och utrustning i form av bland annat moppar och maskiner oavsett om utrymmena endast delvis eller helt nyttjas av en skola.

Brister i Boragos anbud

Boragos kvalitetskontroller har godkänts trots att de inte på något sätt visar att man kontrollerat utförd städning och jämfört den mot ställda krav och överenskommen städ kvalitet. Kontrollerna visar inte heller att Borago besitter kompetens att utreda om utförd golvvård eller golvunderhåll har utförts på ett korrekt sätt. Vad gäller kvalitetskontrollen daterad den 8 april 2013 (INSTA-kontrollen) så har den godkänts trots att kontrollen av städningen skulle utföras enligt INSTA-standarden, vilket inte har gjorts på ett korrekt sätt. Vidare saknar fem av Boragos totalt 18 inskickade kvalitetskontroller information om vem som har utfört dem, vilket är ett krav enligt INSTA-standarden. Inskickade kvalitetskontroller ska därtill avse tidigare utförda uppdrag som i allt väsentligt liknar nu aktuellt uppdrag. Flera av Boragos inskickade kontroller utgörs främst av utredningar av områden som inte förekommer i nu aktuellt uppdrag.

Vidare är två av kvalitetskontrollerna, även om de har olika försättsblad, identiska och har trots detta bedömts som två godkända rapporter i kvalificeringen. Därmed har den personen KR hos Borago som kvalitetskontrollerna ska utgöra referensuppdrag för kvalificerats på för få referensrapporter alternativt så har Borago medvetet lämnat felaktiga uppgifter.

När det gäller de kvalitetskontroller som utgör referensuppdrag för personen KH hos Borago så uppvisar ett flertal av dem brister vilket innebär att inte heller KH har fem godkända referensuppdrag. Av kvalitetskontroll daterad 7 mars 2008 framgår att rapporten avser skolor, förskolor och annan kommunalförvaltning. Det finns ingenting i rapporten som fastställer vilken typ av verksamhet eller fastighet som städkvaliteten har kontrollerats i. Längre fram i rapporten framgår det att det är fråga om dåligt utförd golvvård och vissa andra brister. Det framgår dock inte om dessa har identifierats i någon skola eller i övrig kommunalförvaltning som också omfattas av rapporten. Av kvalitetskontroll daterad 7 februari 2013 framgår att Borago avser att utreda hur besparingen har påverkat städkvaliteten. Avseende besiktning av städkvaliteten hänvisas endast till en besiktning som inte återfinns i Boragos anbud. Det finns inget konkret i rapporten om vad som är bra eller dåligt med städkvaliteten och det framgår inte vilka utrymmen som omfattas av de besiktningar som man hänvisar till. Vidare hänvisas till ett städavtal som källa vilket inte finns med i Boragos anbud samt att det inte finns något i rapporten som visar på hur bolaget har kontrollerat kvaliteten på städningen gentemot städavtalet. Slutligen vad gäller kvalitetskontroll daterad 10 januari 2014 så handlar denna rapport om att utreda ekonomiska aspekter och inte kontroll av städkvalitet vilket är vad uppdraget i upphandlingen avser. Således uppfyller rapporten inte skalkravet i punkt 4.0 avseende att referensuppdragen i allt väsentligt ska likna uppdraget i upphandlingen.

Anbudsgivare som inte själva besitter viss ekonomisk, teknisk eller yrkesmässig kapacitet har enligt 15 kap. 15 § LOU rätt att åberopa andra företags kapacitet. Borago har tydligt angett i sitt anbud att bolaget inte avser utnyttja denna rättighet. Likväl återfinns vitt skilda uppgifter i Boragos anbud avseende hur många anställda bolaget har. Bland annat i skallkravformuläret uppges att bolagets anställda uppgår till åtta personer. Detta trots att det av uppgifter från myndigheter och bolagets egna bokslut framgår att Borago endast har två anställda. Således har Borago medvetet uppgivit felaktiga uppgifter eller åberopat resurser som bolaget inte har visat att man råder över i enlighet med 15 kap. 15 § LOU.

Vidare återfinns i ramavtalet en jävsklausul i punkten 3.1 där det bland annat framgår att leverantören inte genom ägande, avtal eller på annat sätt får ha ett ekonomiskt intresse i den verksamhet som bedrivs av de städentreprenörer som nu utför eller kommer att utföra städentreprenaderna. Borago har utbildat många städentreprenörer i regionen, däribland företag som har gällande avtal med kommunen. Borago har i dagsläget två SNI-koder dels 85600-Stödverksamhet för utbildningsväsendet vilket bland annat omfattar konsultverksamhet avseende utbildning, dels 64993-Förvaltning av och handel med värdepapper för en begränsad och slutna krets av ägare. I sin senaste förvaltningsberättelse som lämnades in till Bolagsverket den 8 april 2014 framhåller Borago att man arbetar med ett koncept bestående av utbildning, utredning, upphandling och uppföljning. För det fall Borago ingår ramavtalet i upphandlingen kommer det att föreligga en jävssituation eftersom bolaget har utbildat personal hos flera av de bolag som utför de aktuella uppdragen och således uppbär intäkter från utbildning av personalen på de städbolag som de kommer att granska.

Av uppställt skall-krav i förfrågningsunderlagets punkt 5.1 framgår att anbudsgivare till anbudet ska bilägga handlingar som styrker att anbudsgivaren uppfyller kriterierna alternativt är certifierad för ledningssystem SS-EN

ISO 9001:2008 eller har ett likvärdigt ledningssystem. Borago är inte certifierade i enlighet med SS-EN ISO 9001:2008. Beskrivningen av deras ledningssystem hänvisar till en standard, ISO 9000, vilken inte avser ledningssystem utan endast innehåller terminologi och definitioner. Bolagets beskrivning uppvisar stora brister gentemot de krav som ställs i SS-EN ISO 9001:2008 eller likvärdiga ledningssystem. SS-EN ISO 9001:2008 ställer omfattande krav på övervakning och mätning av processer, vilket är något som helt saknas i Boragos anbud. Dessutom saknar Borago ett kvalitetsmål samt information om hur bolaget identifierar och följer upp de anställdas utbildning och kompetens. Vidare är avvikelshantering en viktig del i kvalitetsarbetet och där har Borago missat den kanske viktigaste delen kring uppföljning och säkerställande av att vidtagna åtgärder får avsedd verkan. SS-EN ISO 9001:2008 lägger även fokus på infrastruktur och verksamhetsmiljö vilket saknas i Boragos kvalitetsledningssystem. Slutligen ska i ett ledningssystem i enlighet med SS-EN ISO 9001:2008 inköpen styras med hjälp av rutiner och leverantörer regelbundet utvärderas. Detta omnämns inte i Boragos kvalitetsledningssystem. Borago har således inte uppvisat att man har ett ledningssystem som uppfyller kraven i SS-EN ISO 9001:2008 eller likvärdigt.

Upphandlingscenter

Viseras anbud uppfyller ej samtliga kvalificeringskrav

Enligt förfrågningsunderlagets punkt 4.0 sista stycket ska anbudsgivaren styrka uppställt kvalificeringskrav genom att till anbudet bifoga minst fem stycken utredningsrapporter per offererad kvalitetskontrollant. Av samma stycke framgår att utredningsrapporterna ska i allt väsentligt likna nu aktuellt uppdrag, som är utförande av kvalitetskontroller inom städ av skolor och förskolor i Linköpings kommun. Av stycke 2 framgår att bland annat utredningar ska avse ”gällande lokalvård av inomhusmiljö i förskolor och

andra skolor...”. Det framgår således tydligt av förfrågningsunderlaget att utredningsrapporterna ska avse förskolor eller andra skolor. Den av Visera offererade kvalitetskontrollanten MF uppfyller dock inte kvalificeringskravet i punkt 4.0 på grund av att hans femte angivna utredningsrapport ej avser förskolor eller andra skolor. Enligt utredningsrapporten omfattades åtta objekt av utredningen, varav endast objektet ”Tre vapen” inbegriper en skolverksamhet. Skolverksamheten bedrivs dock endast i vissa delar av fastigheten. Det aktuella utredningsuppdraget avseende objektet ”Tre vapen” avsåg inte någon av skolverksamhetens lokaler. Att så är fallet har även bekräftats av Vasakronan, beställaren av det aktuella utredningsuppdraget. Enligt Vasakronan omfattade utredningen endast de allmänna ytorna såsom trapphus. En städkontroll av endast trapphus är inte likvärdigt med en städkontroll av en skolas lokaler, såsom skolsalar och matsalar, eftersom det finns väsentliga skillnader i bland annat golvmaterialet. Dessa skillnader medför i sin tur att det skiljer sig kompetensmässigt mellan att bedöma städningen av trapphus och att bedöma städningen av skollokaler. Vasakronan har även bekräftat att hyresgästen (skolan) själv ombesörjer besiktning av städningen. Det är därmed visat att Visera inte har genomfört någon kvalitetskontroll av den aktuella skolans lokaler. Den av Visera åberopade femte utredningsrapporten avseende konsulten MF uppfyller således inte kvalificeringskravet i punkt 4.0.

På grund av att Visera inte har uppfyllt kvalificeringskravet i punkt 4.0 så har inte bolaget lidit eller kunnat lida någon skada enligt 16 kap. 6 § LOU.

Uppgift om antalet anställda i Borago

Av förfrågningsunderlagets punkt 4.0 stycke 2 framgår att ”anbudsgivaren ska offerera minst två oberoende kvalitetskontrollanter som ska utföra nu aktuellt uppdrag”. Borago har uppfyllt detta krav. Av bolagets företagsrapport framgår dessutom att antalet anställda år 2012 uppgick till två stycken.

Upphandlande myndighet får enligt 10 kap. 2 § punkt 6 LOU utesluta en leverantör från en upphandling om denne lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 10 eller 11 kap. LOU. Det föreligger således ingen skyldighet för Upphandlingscenter att utesluta en leverantör vid felaktigt lämnade uppgifter. Det faktum att Borago uppgett fler än två anställda i vissa dokument i anbudet anser Upphandlingscenter vara en felaktighet av ringa betydelse, eftersom kravet på minst två kvalitetskontrollanter är uppfyllt. Det saknas således skäl att utesluta Borago från upphandlingen på denna grund.

Angående Boragos utredningsrapporter

Det som Visera anfört avseende Boragos utredningsrapporter saknar betydelse för uppfyllelsen av kvalificeringskravet i punkt 4.0. Enligt kravet ska anbudsgivare offerera två kvalitetskontrollanter som vardera skulle ha fem stycken utredningsrapporter som bevis på tidigare utförda liknande uppdrag. Några andra krav har inte ställts avseende utredningsrapporter. Borago har inlämnat fler utredningsrapporter än vad som efterfrågats och Upphandlingscenter har bedömt att fem utredningsrapporter har bifogats för varje offererad konsult samt att dessa rapporter uppfyller kvalificeringskravet på liknande uppdrag.

Upphandlingscenter tillbakavisar att kvalitetskontrollanten KH:s utredningsrapporter daterade 7 mars 2008, 10 januari 2014 samt 7 februari 2013 inte skulle uppfylla kvalificeringskravet i punkt 4.0. Vad avser rapporten daterad 7 mars 2008 så innebär det faktum att rapporten avser skolor, förskolor och annan kommunalförvaltning att städkvaliteten har kontrollerats på skolor och förskolor. När det gäller utredningsrapporten från den 10 januari 2014 så framgår bland annat att konsulten från Borago är KH, att kvalitetskontroll genom stickprovskontroller har gjorts samt att uppdraget innefattar förskola och grundskola. Vidare framkommer att uppdraget om-

fattar städning i egen regi varför beställaren av uppdraget inte har något avtal med en städentreprenör. Detta är förenligt med kvalificeringskravet i punkt 4.0. Slutligen vad avser rapporten daterad den 7 februari 2013 så framgår det t.ex. att konsulten är KH, att utförd utredning bland annat ska svara på frågor om hur kvaliteten i städ påverkas av besparing och vilken den upplevda kvaliteten är, att det kan konstateras vid besiktning att städ-kvaliteten inte har försämrats, att utredningen avser förskolor och skolor samt att utredningen/besiktningar har utgått ifrån ett gällande städavtal. Detta visar att även denna utredningsrapport uppfyller kravet i punkt 4.0.

Vidare hävdar Visera att två av kvalitetskontrollanten KR:s utredningsrapporter skulle vara identiska och att Upphandlingscenter har dolt vissa uppgifter i rapporten. Detta tillbakavisas av Upphandlingscenter. Det som skett är att Upphandlingscenter efter att ha gjort en sekretessprövning har avidentifierat vissa uppgifter i rapporterna. Vad avser det som anförts avseende INSTA-standard så är detta irrelevant för bedömningen av kravuppfyllelsen eftersom Upphandlingscenter inte ställt något krav på INSTA-standard i upphandlingen.

Identifiering av följdskador

Vad gäller kravet att identifiera följdskador enligt punkt 4.0 så har ingen av anbudsgivarna uppfyllt detta krav. För att kravet ska vara uppfyllt krävs det att följdskador ska framgå av samtliga fem utredningsrapporter per offereerad konsult. Vad gäller Viseras anbud så uppfyller varken MF:s femte utredningsrapport daterad den 27 januari 2011 eller TJ:s utredningsrapport benämnd ”2011 v.9-10 Skärpängsskolan” kravet på identifiering av följdskada. Inget av anbuderna har dock förkastats på grund av detta och de har därmed behandlats lika. Viseras anbud förkastades på grund av att en utredningsrapport gällande MF inte uppfyllde kravet på liknande uppdrag.

Angående jäv enligt Ramavtalets punkt 3.1

Jävs klausulen är ett kontraktsvillkor som endast kan beaktas vid ingåendet av ramavtalet och inte vid tilldelningen av kontraktet i upphandlingen. En eventuell jävssituation kan således inte uppkomma förrän kontraktet har ingåtts.

Att utbilda städföretag innebär inte enligt Upphandlingscenters mening att man har ett bestämmande inflytande över dessa företag. Det kan därmed inte föreligga någon jävssituation på den grunden. Det bör även observeras att Borago själv inte har några utbildningsuppdrag, utan det är endast ett av Borago ägt utbildningsföretag som genomför dessa utbildningar. Enligt Upphandlingscenter har inte Borago något som helst inflytande över privata städentreprenörer på det sätt som beskrivs i jävs klausulen.

Angående kvalitetsledningssystemet

Upphandlingscenter tillbakavisar att Borago inte skulle uppfylla kravet gällande kvalitetsledningssystem i förfrågningsunderlagets punkt 5.1. Att något är likvärdigt betyder inte att det måste vara likadant på samtliga punkter, utan det är tillräckligt att kvalitetsledningssystemet vid en samlad bedömning anses vara likvärdigt. ISO 9001:2008 är en ledningssystemstandard för kvalitetsprocesserna i ett företag. Det kan beröra allt från hur man svarar i telefon till hur man undviker driftstörningar. Ett likvärdigt kvalitetsledningssystem ska beskriva hur företaget genom vissa aktiviteter ständigt förbättrar och justerar sin verksamhet för att möta kundernas behov. Av Boragos kvalitetsledningssystem framgår bland annat hur bolaget arbetar med fortlöpande utveckling av verksamheten, vad kvalitetspolicyn innehåller, rutiner från offert till leverans samt system för processtyrning. Av förfrågningsunderlaget framgår dessutom inte att det likvärdiga kvalitetsledningssystemet måste innehålla alla de punkter som Visera menar

saknas i Boragos system. Upphandlingscenter bedömer att Borago har offererat ett likvärdigt kvalitetsledningssystem och därmed uppfyllt kravet i punkten 5.1.

KOMMUNICERINGEN I MÅLET

Borago har inte beretts tillfälle att yttra sig över innehållet i målet (jfr bl.a. Kammarrätten i Stockholms dom den 13 december 2013 i mål nr 7262-13).

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Som ovan framhållits har Upphandlingscenter i förevarande upphandling de facto övergått från ett annonserat förenklat förfarande till att genomföra en direktupphandling enligt 15 kap. 3 § LOU.

Även vid upphandlingar som inte omfattas av direktivet ska emellertid de unionsrättsliga principerna i 1 kap. 9 § LOU tillämpas. I de fall som ett annonserat förfarande övergått till en direktupphandling är det härvid, enligt förvaltningsrättens mening, av stor betydelse att upphandlande myndighet vid tillämpning av undantagsförfarandet alltjämt upprätthåller kravet på likabehandling av deltagande anbudsgivare.

I målet har inte sökanden ifrågasatt tillämpat upphandlingsförfarande i sig under i målet angivna förutsättningar. Förvaltningsrättens prövning är begränsad till de av sökanden åberopade grunderna (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Viseras anbud

En utgångspunkt vid all offentlig upphandling är att det är anbudsgivaren som genom sitt anbud har att visa att denne uppfyller av den upphandlande myndigheten uppsatta krav.

I kvalificeringskravet i förfrågningsunderlagets punkt 4.0 stipuleras bland annat att ”Var och en av kvalitetskontrollanterna ska minst ha tre års dokumenterad erfarenhet av att utföra besiktningar, kvalitetskontroller och utredningar av hur privata städentreprenörer eller kommunal egenregi utfört städuppdrag gällande lokalvård av inomhusmiljön i förskolor och andra skolor i förhållande till avtalad eller på annat sätt överenskommen städkvalitet”. Vidare anges att ”Anbudsgivaren ska styrka uppställt kvalificeringskrav genom att till anbudet bifoga minst fem stycken utredningsrapporter (per offererad kvalitetskontrollant). Rapporterna ska ha upprättats av respektive offererad kvalitetskontrollant i tidigare utförda uppdrag (referensuppdrag) som i allt väsentligt liknar nu aktuellt uppdrag.” Det har således åvilat Visera att åberopa underlag som visar att bolaget uppfyller uppställt krav på referensuppdrag avseende lokalvård av inomhusmiljön i förskolor och andra skolor. Visera har i aktuellt hänseende till sitt anbud bland annat fogat en utredningsrapport avseende kvalitetskontrollanten MF daterad den 27 januari 2011. I aktuell utredningsrapport ingick åtta objekt varav endast ett, ”Tre vapen”, inbegrep en skolverksamhet. I målet har framkommit att utredningsuppdraget avseende objektet ”Tre vapen” inte avsåg någon av skolverksamhetens lokaler utan endast de allmänna ytorna såsom trapphus. Mot bakgrund av det uppställda kravets formulering står det klart att den av Visera åberopade utredningsrapporten avseende konsulten MF inte uppfyller kvalificeringskravet i punkt 4.0.

Vad gäller Viseras invändning om att bolaget har identifierat följdskador så anser förvaltningsrätten att vad som angetts i utredningsrapport benämnd 2011 v.6-8 Erikslundsskolan, t.ex. ”Smuts/Skada på golvyta” och ”Smuts under polishlager”, inte är att betrakta som identifierade följdskador. Inte heller utredningsrapporten daterad 27 januari 2011 kan anses innehålla identifierade följdskador. Då det för att kravet ska vara uppfyllt krävs att följdskador ska framgå av samtliga fem utredningsrapporter per offererad

konsult så finner förvaltningsrätten att aktuellt krav inte är uppfyllt. För övrigt bör noteras att inget av anbuden förkastats på denna grund.

Enligt förvaltningsrättens mening är ovan nämnd bevisning till stöd för att Visera uppfyller kvalificeringskraven i förfrågningsunderlagets punkt 4.0 av ett sådant innehåll att det funnits grundad anledning för Upphandlingscenters bedömning att bolaget inte är kvalificerade att tilldelas kontrakt i upphandlingen. Med hänsyn härtill har Upphandlingscenter haft fog för sitt beslut att förkasta Viseras anbud.

Boragos anbud

Avseende Boragos anbud har Visera bl.a. gjort gällande att två av kvalitetskontrollanten KR:s utredningsrapporter skulle vara identiska. Förvaltningsrätten finner efter att ha granskat KR:s fem utredningsrapporter att rapporterna benämnda ”Rapport F S AB 2012” samt ”Rapport Förenade Service 2012” att det i målet är visat att dessa är identiska. Med beaktande av att det i förfrågningsunderlagets punkt 4.0 anges att minst fem utredningsrapporter ska bifogas för varje kvalitetskontrollant brister således Boragos anbud i kravuppfyllelse.

Skada och val av åtgärd

Av det ovan anförda följer att Upphandlingscenter brustit i förhållande till de unionsrättsliga principerna i 1 kap. 9 § LOU genom att acceptera Boragos anbud och tilldela bolaget kontrakt. Förvaltningsrätten har dock i förevarande mål funnit att Viseras anbud rätteligen har förkastats i upphandlingen vilket normalt sett innebär att bolaget inte riskerar att lida skada av att upphandlande myndighet inte har beaktat att även annan anbudsgivare borde ha uteslutits. Då det emellertid är så att det enda kvarvarande anbudet i upphandlingen också brustit i förhållande till ett obligatoriskt krav

kan dock Visera riskera att lida skada i LOU:s mening (jfr bl.a. Kammarrättens i Jönköping dom den 11 april 2014 i mål nr 2658 – 2667-13). Skäl för åtgärd enligt LOU föreligger därmed. Med beaktande av tillämpad upphandlingsform samt att uppkomna brister återfinns i aktuella anbudsgivares anbud är en rättelseåtgärd tillräcklig.

Vid denna bedömning finner förvaltningsrätten inte skäl att pröva de övriga invändningar som Visera framställt i sin ansökan om överprövning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109 1D/LOU).

Tomas Kjellgren

Föredragande har varit Andrea Ritzer.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.